

Enkät om regioners handlingsplaner för patientsäkerhet

Resultatredovisning

Mars 2024

Om resultatredovisningen

- Den här redovisningen innehåller regionernas svar
- Samtliga 21 regioner svarade på enkäten
- Syftet är att snabbt återkoppla resultaten till regioner och kommuner
- Socialstyrelsen kommer i det fortsatta arbetet att analysera resultaten vidare, exempelvis genom kvalitativ analys av fritextsvar
- Sist i dokumentet finns förslag på diskussionsfrågor utifrån resultaten

**Socialstyrelsen
vill tacka alla
som bidragit till
informations-
insamlingen!**

Bakgrund och syfte med enkäten om regioners handlingsplaner för patientsäkerhet

Bakgrund

- Socialstyrelsen ansvarar för samordning av insatser för genomförandet av den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet – *Agera för säker vård*. I uppdraget ingår att följa upp effekten av den nationella handlingsplanen

Syfte

- Att genom årlig uppföljning få en bild av om regioner arbetar med egna regionala handlingsplaner för patientsäkerhet, om regioner arbetar med *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete i regioner* samt av hur regioner arbetar med patientsäkerhetsberättelsen
- Ge underlag för det fortsatta nationella arbetet att stödja regionernas systematiska patientsäkerhetsarbete

Länkar

- [Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet – Agera för säker vård](#)
- [Verktyg för stärkt patientsäkerhet i kommuner](#)
- [Mall för patientsäkerhetsberättelse](#)

Återkommande enkätundersökning

- Socialstyrelsen följer årligen utvecklingen av regioners arbete med egna handlingsplaner för ökad patientsäkerhet
- I denna resultatredovisning redovisas för vissa frågor **förändringen sedan föregående mätning**
- Håll utkik efter de orangea pratbubblorna

Redovisning av resultat

Sammanfattning av enkätens resultat

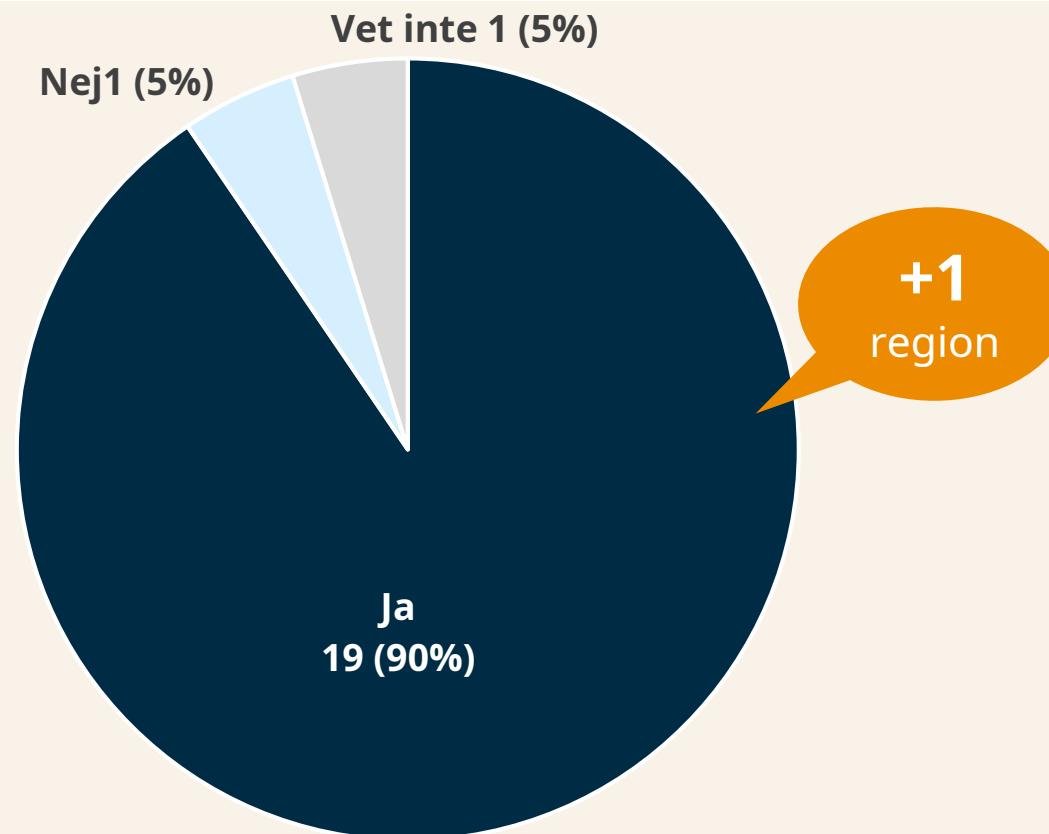
- Samtliga regioner svarade på enkäten. 19 regioner har behandlat den nationella handlingsplanen vid möte i regionledningen.
- 20 av regionerna har en handlingsplan vilket är en ökning med 3 regioner sedan föregående mätning i december 2022. En region har motsvarande innehåll som en handlingsplan integrerat i sitt ledningssystem.
- Beslutet om att ta fram en handlingsplan har fattats på politisk nivå i 60 procent och på högsta tjänstemannanivå i 40 procent av regionerna.
- Regionernas handlingsplaner utgår i stor utsträckning från den nationella handlingsplanen, exempelvis avseende innehåll och struktur.
- Tre av fem regioner använder *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete*. Regionerna har använt verktyget för analys av det systematiska patientsäkerhetsarbetet (87 procent), att identifiera aktiviteter för att stärka det systematiska patientsäkerhetsarbetet (87 procent), att prioritera aktiviteter (60 procent) och för att ta fram en regional handlingsplan för patientsäkerhet (80 procent).
- Regionerna använder patientsäkerhetsberättelsen i störst utsträckning för att beskriva resultat i det systematiska patientsäkerhetsarbetet.
- Patientsäkerhetsberättelsen används enligt regionerna oftast för att informera beslutsfattare och förvaltningsledning, och i mindre utsträckning verksamheter, medarbetare och allmänhet, om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet.
- Regionerna samarbetar i liten utsträckning med kommunerna i arbetet med handlingsplaner och med verktyget.
- För att ytterligare stärka regionernas patientsäkerhetsarbete lyfter regionerna bland annat betydelsen av att utveckla säkerhetskulturen i hälso- och sjukvården, ledningens engagemang på alla nivåer, samverkan och samarbete inom och mellan huvudmän och verksamheter, patienter och närstående som medskapare, nätverk för erfarenhetsutbyte samt fortsatt arbete med lokala och nationella handlingsplaner.

Regionernas arbete med handlingsplaner för ökad patientsäkerhet

19 av regionerna har behandlat den nationella handlingsplanen vid möte i regionledningen

Har den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet behandlats vid möte i regionledningen?

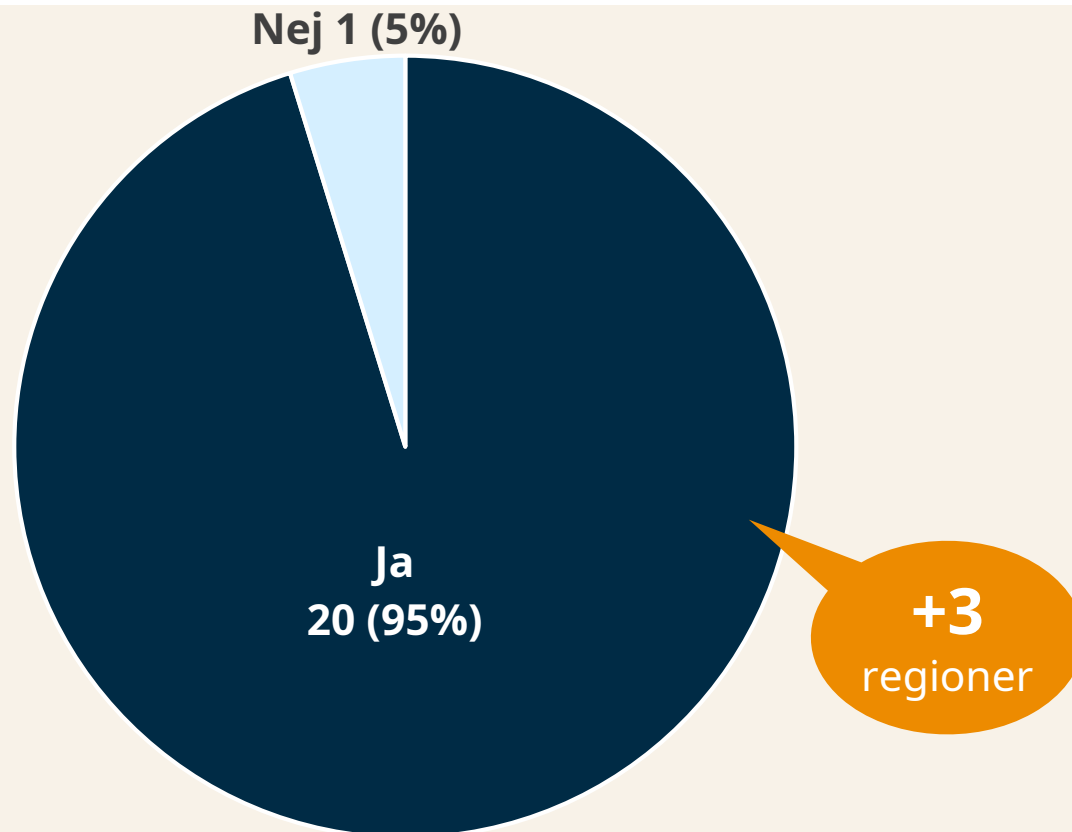
n = 21 regioner

20 regioner har en handlingsplan för patientsäkerhet

Finns det en regionövergripande handlingsplan för patientsäkerhet för regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet?

n = 21 regioner

Kommentar för den region som svarat Nej:

Regionen har ingen separat handlingsplan för patientsäkerhet. I regionens övergripande system för ledning och styrning är aktiviteter, mål och resultat för patientsäkerhet integrerade

I 12 av de 20 regioner som har en handlingsplan fattades beslutet på politisk nivå

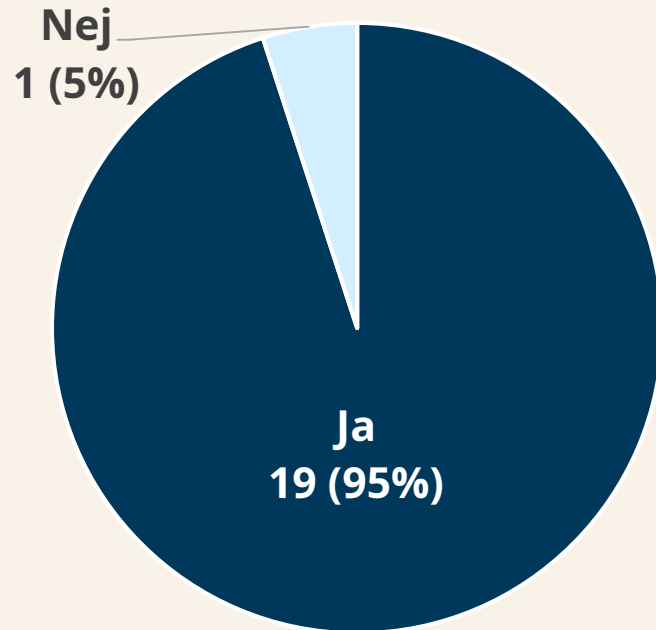
På vilken nivå har beslutet om handlingsplanen fattats?

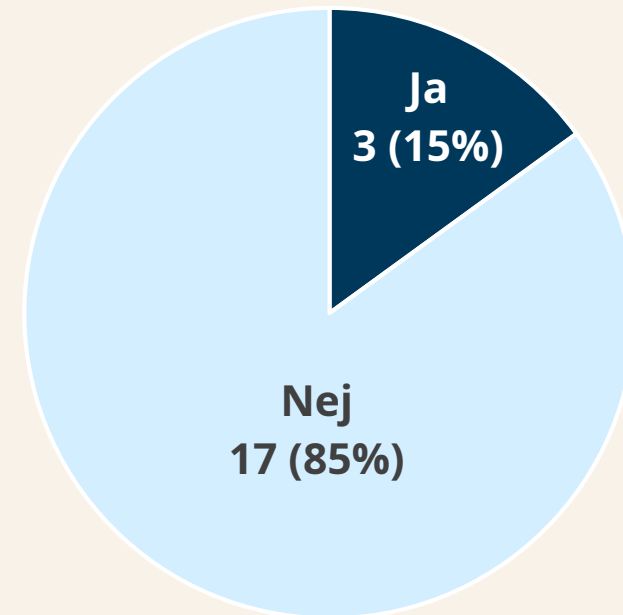
n = 20 regioner

Regionerna tar fram handlingsplaner med utgångspunkt i den nationella – få samarbetar med kommuner i framtagandet

Har regionens handlingsplan tagits fram med utgångspunkt från den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?

Har regionen samarbetat med en eller flera kommuner i framtagandet av handlingsplanen?

n = 20 regioner

Fler än tidigare svarar att den nationella handlingsplanen har bidragit till att regionerna säkerställer att vårdgivarna arbetar inom de 5 fokusområdena

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 1

- Följer upp och utreder händelser, identifiera bakomliggande orsaker och vidtar adekvata åtgärder?
- Använder sig av adekvata metoder för identifiering och mätning av vårdskador eller risk?
- Utbildar i mät- och utredningsmetoder?
- Efterfrågar och i vården använder patienters och närståendes klagomål och synpunkter?
- Minimerar negativa följd effekter genom att stödja patienter och personal som varit inblandade i händelser?

Andel Ja*

76% +14%

71% +14%

57% +10%

81% +10%

62% +10%

n = 21 regioner

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 2

- Uppfyller kraven om ledningssystem och bedriver ett systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete?
- Kontinuerligt utvecklar, anpassar och tillämpar system, processer och rutiner?
- Involverar patienter och närstående i planering och utformning av processer?
- Verkar för en god tillgänglighet och kontinuitet?
- Är organiserade för samverkan och en sammanhållen vård?
- Använder adekvata metoder och verktyg för att identifiera och hantera situationer som kan hota patientsäkerheten?
- Inför respektive faser ut metoder, utrustning och rutiner på ett säkert sätt?
- I sin egenkontroll följer tillförlitlighet i processer och system, och följsamhet till regelverk, riktlinjer och rutiner?

Andel Ja*

81% +14%

76% +5%

71% +19%

43% -5%

57% -

71% -

57% +19%

76% +5%

n = 21 regioner

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 3

- Har en god säkerhetskultur som genomsyrar alla delar av vården
- Har en hög riskmedvetenhet, och förmåga att hantera risker och agerar på alla organisatoriska nivåer
- Följer upp och dagligen säkerställer patientsäkerheten på alla nivåer
- Säkerställer yrkeskompetens och kunskap om patientsäkerhet genom kompetensutveckling och fortbildning på alla nivåer
- Verkar för en god arbetsmiljö och tillämpar en säker bemanning och schemaläggning
- Skapar möjlighet för patienter och närstående att aktivt kunna bidra i patientsäkerhetsarbetet

Andel Ja*

86% +5%

76% +5%

57% -5%

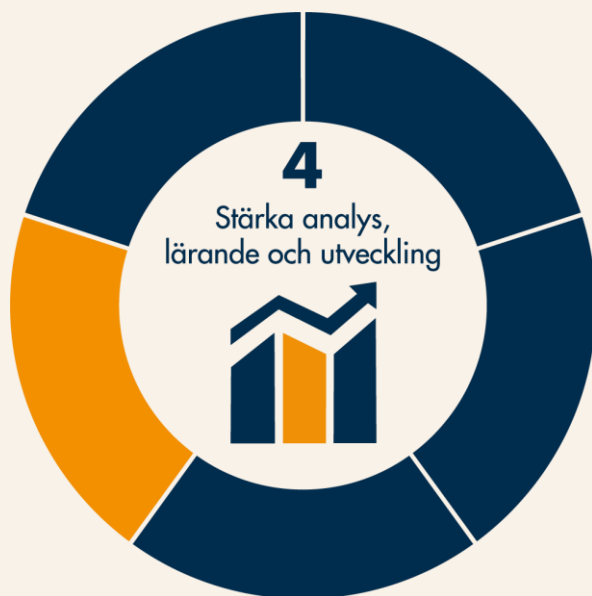
76% -5%

52% -5%

67% +5%

n = 21 regioner

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 4

- Har kompetens och resurser för analys på olika organisatoriska nivåer?
- Kontinuerligt använder verktyg och gemensamt utvecklade metoder för att analysera data, trender och mönster?
- Använder information från flera olika källor för att analysera och lära av tidigare erfarenheter, såväl positiva som negativa?
- Återkopplar resultat och följer upp åtgärder i ett systematiskt arbete för att utveckla kvalitet och patientsäkerhet i organisationen?
- Involverar patienter och närstående i analys, lärande, åtgärder och uppföljning?

Andel Ja*

62% +10%

71% +5%

76% +10%

81% +5%

57% +5%

n = 21 regioner

Har den nationella handlingsplanen påverkat i vilken utsträckning huvudmannen regionen säkerställer att vårdgivarna...

Fokusområde 5

- Har strategier för patientsäkerhet som styr och stödjer det lokala arbetet?
- Identifierar, kommunicerar och planerar för risker på lång sikt?
- Stärker sin beredskap genom träning, simulering och kompetensutveckling?
- Bedriver en aktiv omvärldsbevakning?
- Analyserar risker och skapar beredskap för störningar i den fysiska miljön, it-miljön och leveranserna av läkemedel och material?
- Bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete?
- Beaktar långsiktiga konsekvenser för patientsäkerhet i sina planerings- och prioriteringsbeslut?

Andel Ja*

76% -5%

57% -

67% +14%

67% -

67% +10%

62% -

67% +5%

n = 21 regioner

Exempel på regionernas svar på frågan hur regionernas patientsäkerhetsarbetet skulle kunna stärkas ytterligare

För att få större genomslagskraft behöver patientsäkerhet få en närmare koppling till regionledningen, både tjänstemännen och politikerna.

Engagerad ledning

Regionen skulle behöva öka fokus på de fyra grundläggande förutsättningarna i handlingsplanen. Om dessa frågor prioriteras och följs upp på vårdgivarnivå, tjänstemannanivå och på politisk nivå finns mycket att vinna.

Viktigast är ledarnas och chefers engagemang på alla nivåer. Viktigt att vi som jobbar med patientsäkerhet är inbjudna och deltar i mötesstrukturerna på olika nivåer och även ute i verksamheterna.

Tydligare engagemang i patientsäkerhetsfrågor från politisk och högsta tjänstemannaledning.

Bli bättre på patientinvolvering i alla delar av patientsäkerhetsarbetet.

Patient som medskapare

Utveckla arbetssätt för att möjliggöra patient- och anhörigmedverkan.

Utveckla och tydliggöra styrning och samordning.

Samordning och samarbete

Stärkt samarbete med kommunernas hälso- och sjukvård.

Nationella nätverk för patientsäkerhetsarbetet, gärna tvärprofessionellt.

Forum för dialog och lärande

Erfarenhetsforum kring handlingsplaner, så att det finns möjlighet att diskutera med kollegor i närliggande regioner.

En ny nationell handlingsplan av största vikt för en fortsatt utveckling!

En strategisk plan på sikt där verksamheterna medverkar i utformningen

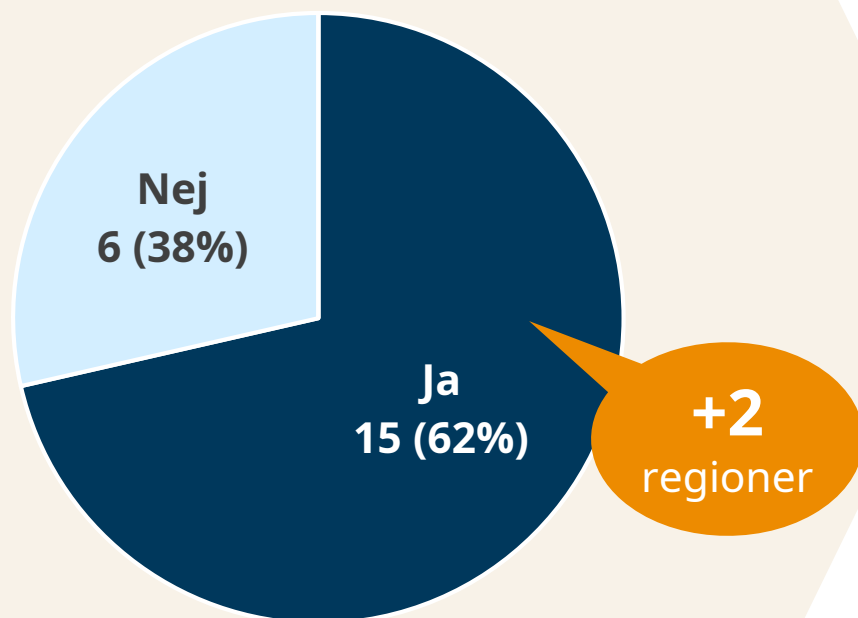
Handlingsplaner

Ta fram aktiviteter och mål samt även för förbättrade - utvecklade ledningssystem med handlingsplanen som grund. Vi håller på att implementera ett digitalt ledningssystem för uppföljning och stöd till verksamheterna på ett mer strukturerat och tydligt sätt

Regionernas arbete med *Verktyg* för stärkt patientsäkerhetsarbete

Tre av fem regioner använder *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete*

Använder/har regionen använt *Verktyg för stärkt patientsäkerhetsarbete* i regioner?

n = 21 regioner

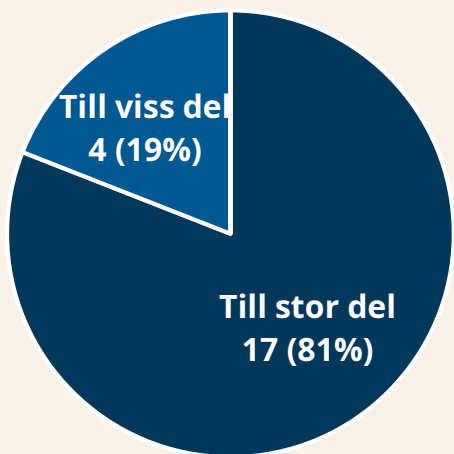
Hur använder/har regionen använt verktyget?

	Andel Ja
För analys av det systematiska patientsäkerhetsarbetet	87%
För att identifiera aktiviteter för att stärka det systematiska patientsäkerhetsarbetet	87%
För att prioritera aktiviteter	60%
För att ta fram en regional handlingsplan för patientsäkerhet	80%
Har regionen samarbetat med en eller flera kommuner i arbetet med verktyget?	0%

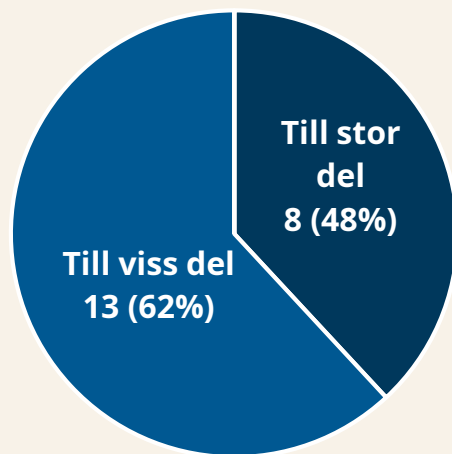
Regionernas arbete med patientsäkerhetsberättelsen

Regionerna använder patientsäkerhetsberättelsen i störst utsträckning för att beskriva resultat i patientsäkerhetsarbetet

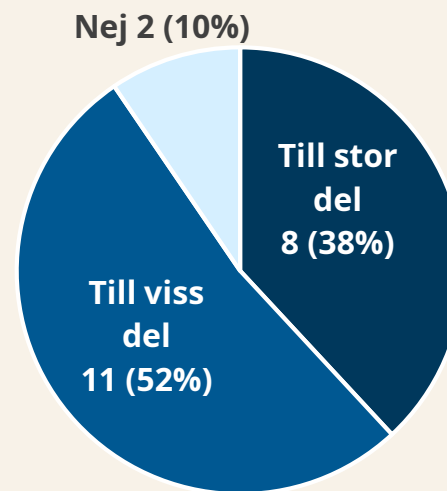
Används regionens patientsäkerhetsberättelse för...

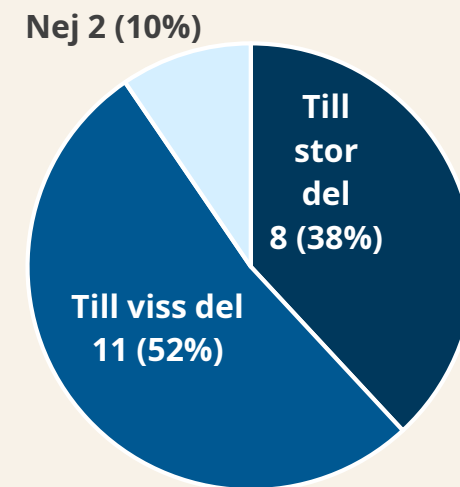
...att beskriva **resultat** inom identifierade områden?

...att beskriva **analys** av resultat?

...beskrivning av **åtgärder**?

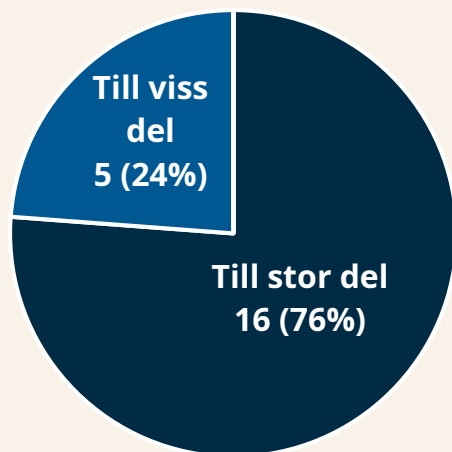

...**uppföljning** av vidtagna åtgärder?

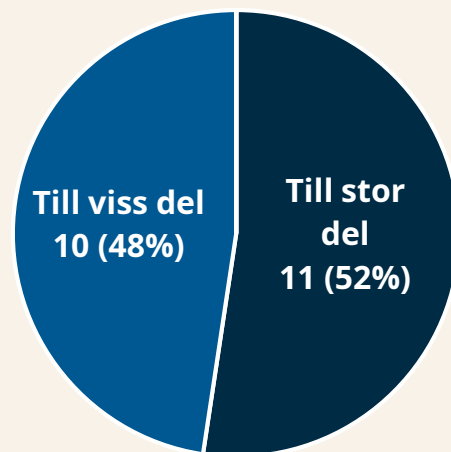
n = 21 regioner

Patientsäkerhetsberättelsen används enligt regionerna oftast för att informera beslutsfattare och förvaltningsledning

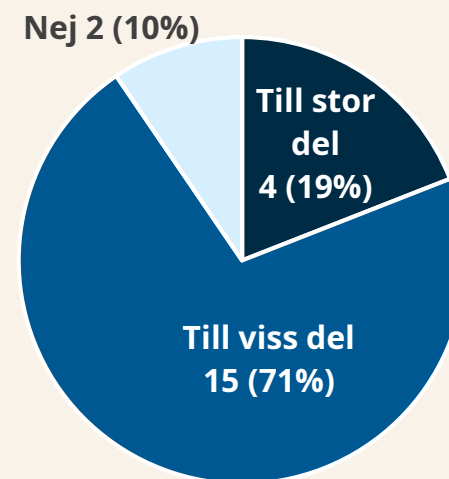
Används regionens patientsäkerhetsberättelse för...

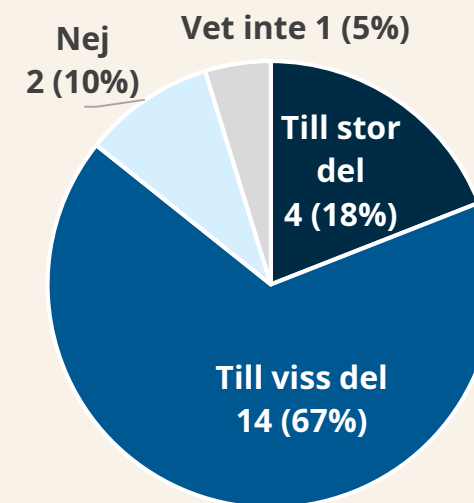
...att informera om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet till **beslutsfattare**?

...att informera om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet till **förvaltningsledningen**?

...spridning av resultat och lärdomar till **verksamheter och medarbetare**?

...att informera **allmänheten** om hur säker vården är och om patientsäkerhetsarbetet?

n = 21 regioner

Förslag på frågor som kan användas vid diskussion om enkätresultaten

Förslag på frågor som kan användas vid diskussion om enkätresultaten

- Hur använder vår region
 - den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet?
 - verktyget för stärkt patientsäkerhetsarbete?
 - patientsäkerhetsberättelsen (och vilka får del av och använder den)?
- Vad skulle behövas för att stärka förutsättningarna för patientsäkerhetsarbetet i vår region?

Vid frågor om undersökningen skriv till
patientsakerhet@socialstyrelsen.se

Läs mer och ta del av tidigare uppföljningar på
Samlat stöd för patientsäkerhet:
<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/>

Genomförande av enkäten

- Enkäten skickades till samtliga regioner i landet, till registrator med vidarebefordran till hälso- och sjukvårdsdirektören
- Motsvarande enkät skickades samtidigt till samtliga kommuner
- Svarstiden var 2023-11-28 t.o.m. 2024-01-09
- Resultatet från enkäten kommer att bland annat redovisas i en delrapport till regeringen och delges NSG patientsäkerhet inom ramen för samverkan kring handlingsplanen